

Advies aan het Bestuurlijk Overleg Veilig Thuis Gelderland Midden van de werkgroep bekostiging VT d.d.29 juni 2018

De werkgroep heeft in november 2017 uitgebreid de mogelijkheden voor de verdeling van de kosten van Veilig Thuis over de verschillende gemeenten beschreven in de notitie kostenverdeling. Er zijn vier modellen geschetst:

- A. Verdeling op basis van inwoners
- B. Verdeling op basis van objectieve maatstaven van het Rijk
- C. Verdeling op basis van productiecijfers per gemeente (met een smalle of brede algemene voorziening)

De modellen zijn in aard en opzet uiteenlopend en lijken soms uitersten in het spectrum van mogelijkheden te zijn. Doordat ze zo verschillend zijn, zijn de uitkomsten van de modellen ook erg verschillend. De gemeenten kiezen niet alleen op basis van de onderliggende principes voor een model, maar wegen ook de financiële consequenties mee. Eerder zijn door de bestuurders vier uitspraken gedaan over een nieuw model:

- De doelstelling van Veilig Thuis staat centraal
- Begroten in productietermen betekent niet dat er ook afgerekend moet worden op productie
- Wachtlijsten moeten worden voorkomen
- Het systeem moet eenvoudig, stabiel en toekomstbestendig zijn

In de ambtelijke en bestuurlijke overleggen is het tot nu toe nog niet gelukt om tot een gezamenlijk gedragen voorkeur voor één model te komen. Er lijkt wel redelijke consensus te zijn op de volgende punten:

- Het is goed als er een nieuw verdeelmodel komt
- Het verdeelmodel moet meer recht doen aan de verschillen tussen gemeenten dan in het huidige model
- De kosten moeten zodanig verdeeld worden dat het recht doet aan de verschillen per gemeente, in het bijzonder als het gaat om de financiering van activiteiten die Veilig Thuis per gemeente uitvoert
- Daarnaast moet ook recht gedaan worden aan de beschikbaarheidsfunctie van Veilig Thuis, die niet afhankelijk is van de activiteiten per gemeente
- Er moet geen sprake van maatwerk per gemeente zijn, wat betekent dat het gehele pakket aan activiteiten van Veilig Thuis voor elke gemeente geldt

Tegelijkertijd lijkt er geen overeenstemming over de volgende punten:

- Hoever moet de verbijzondering van de bekostiging van de activiteiten per gemeenten gaan? En voor welk deel van de vaste kosten zijn we gezamenlijk verantwoordelijk?
- De uitkomsten van de verschillende modellen en de afwijkingen van het huidige model zijn voor sommige gemeenten groot. Welke afwijking van de huidige begroting is redelijk?

Nadere beschouwing onderling van modellen uit de notitie kostenverdeling:

De consequenties van de verschillende modellen kunnen per gemeente groot zijn. De gemiddelde afwijking tussen het model met de hoogste en de laagste uitkomst voor een individuele gemeente bedraagt 30%, met voor sommige gemeenten uitschieters naar meer dan 40% en voor één zelfs 50%. In bedragen gaat het gemiddeld om een verschil van ruim € 50.000, met uitschieters voor sommige gemeenten naar meer dan € 70.000 en bij een enkele gemeente zelfs meer dan € 300.000. De verschillende modellen geven dus zeer verschillende uitkomsten per gemeente.

Ten opzichte van de *huidige* verdeling van de kosten zijn de verschillen soms ook groot. Gemiddeld genomen is het model met de laagste uitkomst per gemeente 19% lager dan de huidige bijdrage en die met de hoogste uitkomst per gemeente is gemiddeld 9% meer dan nu. En ook hier zijn er grote uitschieters. Meerdere gemeenten zouden in het voor hen financieel gunstigste model ruim 25% minder betalen dan nu met uitschieters naar boven de 30% en één gemeente zou zelfs 100% minder betalen dan in de huidige verdeling. Als gekeken wordt naar het financieel gezien meest negatieve scenario per gemeente dan zijn er meerdere gemeenten die meer dan 20% extra gaan betalen en zelfs een uitschieter van 39%. Ook valt op dat er drie gemeenten zijn die -ongeacht het scenario- altijd minder gaan betalen dan ze nu doen en ook drie gemeenten die altijd méér gaan betalen dan ze nu doen.

Dit maakt de keuze voor één van de voorgelegde modellen niet eenvoudig. Duidelijk is wel dat een deel van de gemeenten een voorkeur lijkt te hebben voor model A, een deel van de gemeenten voor model C2. Dit kwam in de bestuurlijke overleggen in beide regio's in december ook terug. De regio West Veluwe Vallei sprak een voorkeur uit voor A en Centraal Gelderland zag graag een uitwerking van C2. In het overleg in mei 2018 bleken sommige voorkeuren veranderd.

Compromis tussen model A en model C2

De werkgroep heeft zich daarom opnieuw gebogen over het verdelingsvraagstuk. Daarbij heeft centraal gestaan of het mogelijk is om te komen tot een samenvoeging van de modellen A en C2, om daarmee recht te doen aan verschillende opvattingen binnen de regio.

In de bijlage is een nadere toelichting opgenomen. In essentie komt neer op het volgende:

Deel van de kosten betreft:	A	C2	AC2
Beschikbaarheidsfunctie (vaste kosten)	100%	67%	80%
Productiefunctie (variabele kosten)	0%	33%	20%

Ten opzichte van het eerdere model C2 is het aandeel van Veilig Thuis dat als beschikbaarheidsfunctie (het algemene deel) wordt gezien, groter geworden. Omdat vanaf 2019 een aanzienlijk groter deel van Veilig Thuis via de DUVO-uitkeringen door de centrumgemeenten wordt gefinancierd, is dat naar het oordeel van de werkgroep ook logisch.

Financiële consequenties compromis ten opzichte van eerdere notitie

Op basis van dezelfde onderliggende cijfers als gebruikt in de uitwerking van de modellen van de eerdere notitie, is een doorrekening gemaakt van de financiële consequentie van het compromismodel. Hieronder is een vergelijking opgenomen van de consequentie per regio en per gemeente:

	model A	model C2	compromis model AC2
Arnhem ¹	1.275.000	1.527.052	1.382.500
Doesburg	57.800	53.629	51.600
Duiven	129.600	91.150	124.400
Lingewaard	234.200	179.803	235.100
Overbetuwe	239.600	185.921	253.700
Renkum	159.300	104.245	136.200
Rheden	223.400	232.166	224.800
Rijnwaarden	55.400	40.640	49.200
Rozendaal	7.600	997	6.400
Westervoort	76.500	83.562	78.400
Zevenaar	164.500	172.533	172.400
Subtotaal CG	2.622.900	2.671.600	2.714.700
Barneveld	189.300	171.506	183.200
Ede ²	756.800	759.307	716.700
Nijkerk ³	203.600	198.100	194.500
Scherpenzeel	32.500	36.148	31.700
Wageningen	129.200	97.640	93.400
Subtotaal WVV	1.311.400	1.262.700	1.219.500

Hieruit blijkt dat door toepassing van het compromismodel er bij de meeste gemeente sprake is van een dempend effect tussen de uitersten van model A en model C. Een paar gemeenten vallen hier nu nog buiten, maar dit zou met wat nader finetunen van de verdeling binnen de regio's nog op te lossen zijn.

In totaliteit is er wel sprake van een kleine verschuiving van kosten tussen de regio's, hetgeen komt doordat de verdeling over de twee regio's in model AC2 is gebaseerd op productiecijfers, waarmee de verdeling van het totaal van de kosten voor 2019 op 69% regio Arnhem – 31% regio Ede uitkomt. Voor een toelichting hierop wordt verwezen naar de bijlage. Voor de jaren 2020 en verder staat deze afspraak voor de kostenverdeling niet vast, en zal hierover nader overleg plaatsvinden.

¹ Waarvan € 491.000 uit DUVO-gelden via centrumgemeente Arnhem

² Waarvan € 373.000 uit DUVO-gelden via centrumgemeente Ede

³ Waarvan € 63.000 uit DUVO-gelden via centrumgemeente Amersfoort

Financiële consequenties voor verdeling kosten o.b.v. concept-begroting 2019

De huidige concept-begroting Veilig Thuis voor 2019 komt uit op een totaalbedrag van bijna € 5 miljoen. Deze begroting is nog niet definitief, maar op basis van dit voorlopige cijfers is al wel een berekening gemaakt van de financiële consequentie per gemeente, rekening houdend met een bijdrage uit de DUVO-uitkering via de twee centrumgemeenten. Dit geeft dan het volgende indicatieve beeld:

	model A	model C2	compromis model AC2
Arnhem ⁴	1.839.804	2.095.465	1.980.004
Doesburg	62.800	67.323	58.500
Duiven	141.100	108.081	134.400
Lingewaard	257.300	190.086	248.600
Overbetuwe	263.400	204.730	273.000
Renkum	173.900	122.428	153.300
Rheden	241.500	252.283	244.200
Rijnwaarden	-	-	-
Rozendaal	8.700	1.826	8.100
Westervoort	83.300	103.251	90.700
Zevenaar	240.800	228.527	237.700
Subtotaal CG	3.312.604	3.374.000	3.428.504
Barneveld	219.800	191.472	205.500
Ede ⁵	995.786	1.002.607	950.286
Nijkerk ⁶	256.140	243.500	240.940
Scherpenzeel	37.400	49.826	39.700
Wageningen	147.200	107.295	104.000
Subtotaal WVV	1.656.326	1.594.700	1.540.426

Hierbij is voor toename van de bekostiging uit DUVO-gelden uitgegaan van het aandeel in de begroting 2019 van Veilig Thuis dat specifiek hoort bij de nieuwe meldcode/radarfunctie. Het is mogelijk dat centrumgemeenten binnen hun regio andere afspraken maken over de hoogte van de inbreng van de DUVO-gelden.

Uit de berekening blijkt dat in het compromisvoorstel bij vrijwel alle gemeenten sprake is van een dempend effect tussen de uitersten van model A enerzijds en model C anderzijds, maar dat het voor een enkele gemeente hoger uitpakt dat in één van de andere opties.

Conclusie en advies

De principiële uitgangspunten en keuzemogelijkheden zoals in de notitie genoemd, zijn nog steeds relevant. Tegelijkertijd is het mogelijk om een tussenweg te kiezen tussen de uitersten uit de uitgewerkte modellen in de notitie. Op basis van een iets andere benadering is het mogelijk om te komen tot een model dat recht doet aan de wensen, terwijl uitschieters zoveel mogelijk worden voorkomen.

Om tot inzicht in de kostenverdeling tussen beide regio's te komen is uiteindelijk voor 2019 afgesproken om een berekening te maken op basis van een productiegerelateerde verhouding, dat is 69% regio CG, 31% regio WVV. Voor de jaren 2020 en verder staat deze afspraak voor de kostenverdeling niet vast, en zal hierover nader overleg plaatsvinden.

Het advies van de werkgroep is dan ook om voor 2019 te kiezen voor het compromismodel AC2 zoals in dit memo is beschreven. Daarbij zijn vooral de uitgangspunten relevant. Het verdient voorkeur om nog te komen tot het nader finetunen van dit model van de verdeling binnen de regio, maar dit zal niet leiden tot grote aanpassingen.

De werkgroep bekostiging Veilig Thuis

Gemeente Arnhem: Beppie Soetens, Ad Vervaart
Gemeente Ede: Wendy Smulders, René Bakker
Gemeente Lingewaard: Patricia Plus

VGGM: Marije Onnink, Alwin Pauptit
St. Veilig Thuis: Miranda Hendriksen

⁴ Waarvan circa € 968.000 uit DUVO-gelden via centrumgemeente Arnhem

⁵ Waarvan circa € 556.000 uit DUVO-gelden via centrumgemeente Ede

⁶ Waarvan circa € 93.000 uit DUVO-gelden via centrumgemeente Amersfoort

Bijlage 1 – Nadere toelichting compromisvoorstel

Het is mogelijk om met een andere uitwerking een soort samenvoeging van de twee modellen die de voorkeur hebben van gemeenten (A en C2) te maken. Door vaste kosten (management, huisvesting, 24-uurs beschikbaarheid, werkplek, ICT e.d.) niet mee te nemen in de productiekosten maar in de vaste (beschikbaarheids)financiering worden de afwijkingen per gemeenten kleiner. Door jaarlijks de productie over de afgelopen 2 of 3 jaar te berekenen wordt de bijdrage wel per gemeenten vastgesteld maar zullen de fluctuaties per jaar minder zijn.

Het voorstel verdeelt de kosten via de volgende stappen:

1. Splitsing van de totale kosten over de subregio's Centraal Gelderland en West Veluwe Vallei.

In de werkgroep is geen consensus ontstaan over de wijze waarop de totale kosten over de regio's het beste verdeeld kunnen worden. Hierbij zijn verschillende benaderingswijzen aan de orde gekomen. Dit zit tussen 66% en 70% voor regio Centraal Gelderland en tussen de 34% en 30% voor regio West Veluwe Vallei.

Om tot inzicht in de kostenverdeling te komen is uiteindelijk voor 2019 afgesproken om een berekening te maken op basis van de verhouding 69% regio CG, 31% regio WVV. Deze verhouding is gebaseerd op het gemiddelde van de modellen C1 en C2 uit de notitie. Het is voor te stellen dat over deze verhouding in de toekomst nader overleg plaatsvindt.

De berekening is o.b.v. een voortschrijdend driejaarlijks gemiddelde van de productie. Dit betekent dat er direct in de verdeling wordt aangesloten bij daadwerkelijk gebruik. Door aan te sluiten bij de productie per regio, worden grote fluctuaties per gemeente voorkomen.

Voor 2019 is er nog geen driejaarlijks gemiddelde en is het voorstel om uit te gaan van productiecijfers over 2016 en 2017. Voor 2020 is de productie van de jaren 2016, 2017 en 2018 bepalend en zo verder.

2. Onderscheid tussen het algemeen deel en het productiedeel

In variant A zijn alle kosten als algemeen aangemerkt. Voor de berekening van variant C is een integraal uurtarief berekend (dekking voor vaste kosten en variabele kosten in uurtarief). In dit compromismodel worden alle vaste kosten toegerekend naar het algemene deel. Dat betekent dat het uurtarief voor productie daarna alleen de variabele kosten dekt.

3. Iedere centrumgemeente brengt een bedrag vanuit de DUVO in mindering op de algemene kosten per regio

Het is aan elke centrumgemeente om samen met de regiogemeenten afspraken te maken over welk bedrag vanuit de DUVO wordt ingezet voor Veilig Thuis.

4. Resterende kosten worden verdeeld op basis van het aantal inwoners jeugd (<20 jaar) voor de vaste kosten en realisatiecijfers per gemeente voor de variabele kosten

Vaste kosten (algemeen deel)

Veilig Thuis is ontstaan uit een samenvoeging van het steunpunt huiselijk geweld en het advies- en meldpunt kindermishandeling. Die eerste werd bekostigd vanuit de DUVO, de tweede uit de budgetten voor Jeugd uit de integratie-uitkering sociaal domein (IUSD). De DUVO wordt ingezet in stap 2, waardoor het logisch is om de verdeling in stap 3 te relateren aan jeugd. Omdat de IUSD per 1-1-2019 opgaat in de algemene uitkering, zijn de jeugdbudgetten niet meer als zodanig zichtbaar. Dat zou niet toekomstbestendig zijn.

Het inwoneraantal onder 20 jaar is objectief, eenduidig en eenvoudig vast te stellen. Dit aantal is jaarlijks vast te stellen op basis van CBS gegevens en hierbij geldt T-1. Voor 2019 geldt het aantal op 1 januari 2018.

Variabele kosten (productiedeel)

De variabele kosten zijn te herleiden naar activiteiten die zijn gedaan voor een bepaalde gemeente. Deze kosten worden daarom als productie gezien en toebedeeld aan de betreffende gemeente op basis van geleverde diensten per gemeente.